

Департамент
агропромислового розвитку
Львівської обласної
державної адміністрації

Громадська організація
«Львівська аграрна
палата»

Вісник Агр[🍏]Форум №8 (8) 2015

Електронний інформаційний бюлетень

*Європейський конгрес місцевого
самоврядування у Польщі* стор. 3

*Механізми налагодження успішного експорту
до Європейського Союзу* стор. 7

*Експорт продукції сільського
господарства на європейські ринки:
вимоги та практика* стор.8

*Кредитна підтримка аграрного виробництва
Львівщини* стор.18

*Технологічна модернізація
молочного скотарства
на Львівщині* стор. 20

*Світове визнання українського
бджільництва створило передумови для
подальшого розвитку медового ринку в
Україні – Тетяна Васильківська* стор.34

<i>Європейський конгрес місцевого самоврядування у Польщі.....</i>	<i>с.3</i>
<i>Всеукраїнський Конгрес економістів-аграрників.....</i>	<i>с.5</i>
<i>Механізми налагодження успішного експорту до Європейського Союзу.....</i>	<i>с.7</i>
<i>Експорт продукції сільського господарства на європейські ринки: вимоги та практика</i>	<i>с.8</i>
<i>Чи може економічна самоорганізація та енергоефективність стати фундаментом сучасної національної ідеї України.....</i>	<i>с.10</i>
<i>Витяги про оцінку землі будуть видаватися протягом 3-х днів.....</i>	<i>с.15</i>
<i>Зміни до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань.....</i>	<i>с.16</i>
<i>Державна інспекція України з питань праці роз'яснила про гарантії для працівників, призваних на військову службу під час мобілізації.....</i>	<i>с.17</i>
<i>Кредитна підтримка аграрного виробництва Львівщини</i>	<i>с.18</i>
<i>Технологічна модернізація молочного скотарства на Львівщині.....</i>	<i>с.20</i>
<i>Контроль за розвитком основних шкідників і хвороб сільськогосподарських культур у Львівській області в період весняно - польових робіт 2015 року.....</i>	<i>с.21</i>
<i>Концептуальні засади інтенсивного виробництва кролятини та шляхи реалізації.....</i>	<i>с.27</i>
<i>Українське бджільництво в контексті європейського бджільництва....</i>	<i>с.30</i>
<i>Світове визнання українського бджільництва створило передумови для подальшого розвитку медового ринку в Україні.....</i>	<i>с. 34</i>
<i>Виставки та конференції в Україні та закордоном.....</i>	<i>с.42</i>
<i>Події на Львівщині.....</i>	<i>с. 44</i>
<i>Моніторинг цін.....</i>	<i>с.45</i>

Європейський конгрес місцевого самоврядування у Польщі

Місьцеве самоврядування в Європі визначально вплинуло на розвиток суспільства та реалізацію соціально-економічного потенціалу регіонів.

У польському місті Краків 4-5 травня відбувся Європейський конгрес місцевого самоврядування. В рамках конгресу проведено цикл дебатів і зустрічей польських та європейських делегатів з метою обговорення сучасного стану та перспектив розвитку самоврядування, формування бюджетів територіальних громад і використання програм ЄС, зокрема ресурсів Європейського Фонду Стратегічних Інвестицій у сумі 315 млрд. євро, для подолання наслідків інвестиційної кризи.

Президент Європейського комітету регіонів Марку Марккула зазначив, що регіони мають і в подальшому розширювати власну спеціалізацію впроваджувати нестандартні рішення для розв'язання проблем, не боятися експериментувати, оскільки лише в такому випадку можна говорити про гармонійний розвиток ЄС загалом.

Член Європейського Комітету Регіонів Тадеуш Трусколаский наголосив, що малі та середні підприємства відіграють велике значення у формуванні ринків капіталу. Стимулювання підприємницької діяльності є основним джерелом соціально-економічного розвитку.

В межах пленарної сесії “Європа регіонів-нові можливості”, маршалек Великопольського воєводства Польщі Марек Возняк підкреслив, що важливим елементом розвитку має стати започаткований механізм інтегрованих територіальних інвестицій, який формує передумову для реалізації регіонального потенціалу.

Маршелек Малопольського воєводства Марек Сова наголосив увагу на тому, що саме розвинувши самоврядування існує можливість найбільш ефективного розв'язання проблем мешканців і успішного подолання сучасних економічних викликів.

Директор Європейського секретаріату кластерного розвитку Томас Лаемер-Гамп звернув увагу на потреби кластерного розвитку економіки і в подальшому. Проаналізувавши діяльність понад 700 кластерів у Європі секретаріат надав власні пропозиції, які полягають в тому, що кластери і в подальшому мають пропонувати нові послуги, які сприятимуть промисловому розвитку. Однак, саме на рівні громади мають створюватися умови для розвитку

кластерів, а саме ініціювання їх створення має враховувати потреби громад.

Представник кластеру Life Science, який функціонує в Кракові з 2006 року зазначив, що кластери є важливими для всіх регіонів, що зацікавлені регіональним розвитком і повинні враховуватися при їх створенні точки зору всіх груп інтересів. Мета діяльності кластеру Life Science полягає у перетворенні Малопольського воєводства на регіон інновацій через практику створення нових продуктів, трансферу знань та технологій, що підвищують якість життя та здоров'я і дозволяють створити нові місця праці.

Участь у роботі конгресу прийняв голова Львівської обласної ради Петро Колодій, який виступив з доповіддю у тематичному блоці “Суспільство” в обговоренні на тему: “Активна демократія – суспільна участь у розвитку локальної спільноти”.

Варто зазначити, що у 2015 році Польща святкує 25-річчя розвитку місцевого самоврядування. В межах заходів конгресу відбулося також нагородження осіб, які зробили найбільш вагомий внесок у розвиток місцевого самоврядування у Польщі.

ОГОЛОШЕННЯ КОНКУРСУ!

Регіональна комісія Львівського відділення Укрдержфонду підтримки фермерських господарств оголошує про прийом документів до регіональної комісії по визначенню фермерських господарств претендентів на одержання фінансової підтримки на поворотній основі.

Документи приймаються протягом 15 календарних днів з **14 травня 2015 року** за адресою: **79019, м. Львів, вул. Замарстинівська, 49, 2 поверх.**

Фермерські господарства подають до регіональної комісії заявку у двох примірниках за формою визначеною Міністерством аграрної політики та продовольства України і такі документи: копія статуту фермерського господарства; довідка з єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців; копії документів, що підтверджують право власності або користування земельною ділянкою; довідку про реквізити банківського рахунку фермерського господарства; баланс та звіт про фінансові результати фермерського господарства за останній звітний період за встановленою формою; довідки видані відповідними органами державної податкової служби та Пенсійного фонду України щодо відсутності (наявності) заборгованості за податковими зобов'язаннями та платежами до Пенсійного фонду України; бізнес-план з техніко-економічним обґрунтуванням доцільності надання фінансової підтримки фермерському господарству із зазначенням графіку повернення коштів; пропозиція фермерського господарства щодо способу забезпечення виконання зобов'язання. Копії поданих документів повинні бути засвідчені у встановленому законодавством порядку. **Телефон для довідок: (067)781-82-87.**

Всеукраїнський Конгрес економістів-аграрників

14 травня у Києві відбулися П'ятнадцятирічні збори членів Всеукраїнського конгресу економістів-аграрників.

У межах Конгресу проведено Міжнародну науково-практичну конференцію “Сучасні проблеми та перспективи міжнародної інтеграції аграрного сектору економіки України”. У заході прийняли участь понад 300 учасників, включаючи науковців Франції, Німеччини, Литви, Білорусі, Молдови і Казахстану.

Заступник Міністра аграрної політики та продовольства України Володимир Лапа підкреслив важливість аграрного сектору для національної економіки і розповів про кроки, які здійснюються для диверсифікації експорту. Крім того, у доповіді Володимира Лапи значну увагу приділено також питанням підтримки розвитку малих форм господарювання на селі

і проблемним питанням в земельних відносинах.

Керівник Проекту «Німецько-український агрополітичний діалог» Фолькер Засе звернув увагу на потребу до більш тісної співпраці у ланцюзі “наука-бізнес”.

Депутат Верховної Ради України попередніх скликань Іван Заєць наголосив на тому, що діяльність аграрних холдингів веде до зубожіння сіл і зменшення кількості робочих місць, що загалом не відповідає потребам євроінтеграційної моделі сільського розвитку.

Науковці з Латвії навели досвід програмного розвитку аграрного сектору в їх країні і наголосили на тому, що реформи на селі повинні бути системними.

В межах конгресу відбулися плідні дискусії з науковцями з держав ЄС, які представили власне бачення реформ в трансформаційній економічній системі в умовах кризи.

Капітальні інвестиції в аграрному секторі у 2014 році

Згідно повідомлення Державної служби статистики України, у 2014 році капітальні інвестиції у сільське, лісове та рибне господарство України становили 18,8 млрд. грн.

Зокрема, у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг було інвестовано 18,4 млрд. грн. Ще 381 млн. грн капітальних інвестицій було направлено у лісове господарство та лісозаготівлю. Найменше отримало рибне господарство – 26,6 млн. грн.

Джерело: www.ukrstat.gov.ua

Засідання управи Львівської аграрної палати

5 травня у Львові відбулося чергове засідання управи Львівської аграрної палати.

На засіданні управи визначено основні цілі діяльності Львівської аграрної палати у другому півріччі 2015 року, серед яких, зокрема захист прав та інтересів власників земельних паїв, спрощення доступу малих виробників сільськогосподарської продукції до ринків збуту, надання кредитної підтримки малим агроформуванням, в тому числі через систему кредитних спілок, розвиток системи дорадництва на Львівщині.

Участь у засіданні управи прийняли також представники Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації.

Інформаційне забезпечення сільськогосподарських кооперативів

5 червня 2015 року у м. Київ відбудеться конференція “Інформаційне забезпечення сільськогосподарської обслуговуючої кооперації та МСБ – роль дорадчих служб: теорія, політика, практика”. **Місце проведення:** м. Київ, Національний комплекс Експоцентр України, павільйон 1, проспект Академіка Глушкова,1. **Початок:** в 10.00 год.

Джерело: www.dorada.org.ua

Механізми налагодження успішного експорту до Європейського Союзу

Розширення експорту української продукції на європейський ринок створює додатковий імпульс для розвитку національного господарства і стимулює підвищувати конкурентоспроможність виробництва при створенні поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі

між Україною та ЄС. У квітні у Львівській торгово-промисловій палаті відбулася презентація двох друкованих посібників які допоможуть підприємцям вийти на європейський ринок: “Успішний експорт до Європейського Союзу. Практичний посібник для малих та середніх підприємств України” і “Тимчасове ввезення/вивезення товарів. Путівник карнетами АТА”.

Із вступним словом виступив Президент Львівської ТПП Дмитро Афтанас, який наголосив, що попри непросту економічну ситуацію для підприємців, Україна – це країна можливостей і динамічного розвитку. Директор німецько-українського проекту у сфері бізнесу Фолькер Штоцнер зазначив, що країни ЄС також зацікавлені у стимулюванні експорту з України за умов проведення відповідної стандартизації та сертифікації виробництва.

Співавтор посібника, керуючий Західного комерційного макрорегіону UniCreditBank ПАТ “Укрсоцбанк” Олег Сергеев зазначив, що для підприємців України важливою перешкодою для розвитку бізнесу більшою мірою є не дефіцит грошей, а дефіцит знань. В умовах нестабільності валютного курсу, який впливає на цілі галузі економіки, існуюче співвідношен-

ня залишається доволі сприятливим для експорту продукції аграрного сектору і за умов зважених управлінських рішень для підприємств АПК відкриваються нові можливості розвитку. Водночас підприємці не завжди користуються більш оптимальними фінансовими інструментами, а обирають більш дорогі, наприклад кредит.

Висвітлена у посібниках інформація дає змогу побачити нові можливості для експорту підприємств України і сприятиме прийняттю раціональних рішень.

Експорт продукції сільського господарства на європейські ринки: вимоги та практика

Розвиток аграрного сектору передбачає здійснення чітких і послідовних кроків у напрямі реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

З метою вивчення окремих положень європейських практик в аграрному секторі у квітня 2015 року у Києві відбувся спеціалізований семінар проекту Європейської Комісії TAIEХ.

Експерт проекту з Міністерства сільського господарства Литви Віліус Рекстіс навів досвід первинної кооперації серед виробників аграрної продукції. Засновниками кооперативу в Литві можуть бути не менше 5 фізичних або юридичних осіб. У випадку, якщо членами кооперативу є менше 50 учасників, існує юридично закріплена можливість не формувати правління, а його функції виконує голова кооперативу.

Кооперативи визнаються сільськогосподарськими на основі рішення Міністерства сільського господарства Литви, яке приймається після аналізу даних наданих Державним центром інформації і сільського бізнесу. Тривалість даної процедури загалом становить до 20 днів. Водночас, дохід від діяльності в галузях сільськогосподарського виробництва кожного із членів кооперативу в попередньому році має становити 50 % і більше в загальній сумі їх доходів. Віліус Рекстіс також підкреслив, що кооперативу надається спеціальний сертифікат про визнання інституції кооперативом за підписом Міністра сільського господарства Литви, який діє протягом двох календарних років. Після завершення встановленого періоду, кооператив може знову подати клопотання про подальше визнання.

Крім того для розвитку кооперативам надається фінансова підтримка при здійсненні інвестицій в матеріальні активи у межах Програми розвитку села Литви на 2014-2020 рр. Найбільш поширеною в Литві є кооперація в зерновому господарстві та молочній галузі. Кооперація дозволила забезпечити здійснення закупівель 40 % молока в Литві з подальшим експортом молокопродуктів.

Експерт Міністерства фінансів Латвії Гюнтарс Кокінс розповів учасникам про специфіку митних процедур при здійсненні торговельних операцій з

аграрною продукцією в країнах ЄС і докладно описав механізм адміністрування тарифних та нетарифних квот на сільськогосподарську продукцію в ЄС.

Представник Продовольчої та ветеринарної служби Латвії Едуардс Бакасеєвс висвітлив інформацію про вимоги ЄС щодо імпорту з України основних видів рослинницької продукції і вимоги до якості кормів чи їх компонентів у випадку їх постачання або транзиту в ЄС.

Експерт Ветеринарної служби Польщі Ханна Бальцерак представила вимоги ЄС до виробників продукції по якості сировини рослинного походження, що постачається в ЄС для виробництва комбікормів або паливних брикетів чи біопалива. Наприклад, лише Україна експортувала в Польщу у 2013-2014 маркетинговому році понад 205 тис. т зернових культур. Крім того, експерт з Польщі навела перелік пунктів пропуску для рослинницької продукції, що постачається в ЄС через територію даної країни і визначила перелік адміністративних процедур, які дозволяють прискорити експорт продукції у 28 держав співтовариства.

У ході дводенного семінару відбувалися жваві та змістовні наукові дискусії між експертами проекту і виробниками та науковцями з України.

Аграрний бізнес, як результат ефективного формування ланцюгів доданої вартості

21 травня 2015 року у м. Львів відбудеться конференція на тему: «Аграрний бізнес, як результат ефективного формування ланцюгів доданої вартості». Для участі у конференції запрошуються підприємці, науковці представники органів державного управління та інші зацікавлені особи.
Місце проведення: РСП «Шувар», вул. Хуторівка, 4-Б. **Початок:** в 11:00 год.

Чи може економічна самоорганізація та енергоефективність стати фундаментом сучасної національної ідеї України

Петро Маковський, Голова Спостережної ради КС “Вигода”, (м. Стрий), Голова Правління Всеукраїнської асоціації кредитних спілок

Україна йде дорогою великих змін. Вже всім стало очевидно, що дороги назад немає. Або ми реформуємо, перезавантажемо суспільну організацію або залишимося за бортом історії, прямуючи у фарватері третіх країн, будучи для них донором, готуючи своїх дітей краще носити ярмо, а не до гідного життя у колі вільних народів.

Україна 23 роки незалежності потребувала національної ідеї. Завжди про це говорилося у різних середовищах, але ніяк не знаходилося консолідуючих ідей для всієї української спільноти. Майдан Гідності у 2013-2014 рр. об'єднав велику частину української спільноти, яка вирішила змінити хід історії, сподіваючись на те, що можна буде докорінно перебудувати систему, поставивши на службу людині, громаді інститути влади, великий бізнес, усунувши від влади “власників країни”, які незалежно від політичної приналежності десятиліттями змінювали одні одних і непогано жили у країні великих можливостей, маніпулюючи голосом народу, підтримуючи стан напруження у спільнотах. Пересічний українець втрачав надії на зміни, адже постійно перебільшував можливості політичної еліти самотійно, без жорсткого контролю з боку інститутів громадянського суспільства, здійснити перетворення. Він не міг зрозуміти наскільки необхідні для звичайних людей зміни є життєво обмежувальними для “власників країни”, “власників” малих містечок та сіл, які вже відбулися, які заробляли свої статки виключно або у більшій мірі на маніпуляціях із бюджетом, державним та комунальним майном, надрами, максимально використовуючи природні та спеціально організовані монополії. Держава все хотіла контролювати, створювала різноманітні органи, а практично створювала різні “годівниці”, у які на державну службу “власники країни” на підставі політичних торгів заводи́ли своїх людей, які відразу талановито перетворювали цей орган на місце для власного заробітку та визиску простого українця. Корупція стала частиною культури суспільства, пухлиною, що не залишала місця для вільного життя. Дуже швидко монополізувалася сфера торгівлі. Великі торгові мережі зайшли у всі куточки країни, українці протиставили їм розвинену мережу дрібної

торгівлі, ринки, але які за своєю природою не можуть належно конкурувати з ними. Житлово-комунальна сфера залишається і надалі одним із головних визискувачів українців. Торгівля газом перетворилася у джерело влади. Хто продає газ, той володіє країною, дарма що не по ринкових цінах, бо це велика політика, нехай думають, що платять дешево, нехай споживають зайве, бо навіщо дешевий газ економити, розуміючи, що згодом народ заплатить дуже високу ціну через знецінення національної валюти, через втрату суверенітету на частину своєї території. Земля вже де-факто перейшла у руки великих землевласників. Латифундисти доглядають за нею, витискають максимум урожаїв, займаючи при цьому високі рейтинги багатіїв у світі. Очевидно, що ми вже йдемо шляхом латиноамериканської моделі розвитку, незважаючи на те, що прямуємо у Європу, де зовсім інші сценарії соціально-економічного балансу між великим та дрібним виробником на селі.

Дорогою економічної самоорганізації.

Яким чином українцям розірвати ці пута економічного, соціального, національного рабства? Чи можливо змінити хід історії? Чи можуть це зробити українці? Що може бути прикладом для них? Європейська відповідь - економічна самоорганізація через кооперацію та енергоефективність. Кооперація та енергоефективність в Україні може стати основою сучасної національної ідеї, яка тривалий час залишатиметься актуальною і приблизить Україну до Європи, де економічна самоорганізація населення через різноманітні форми кооперації дозволили забезпечити становлення і зростання економічно незалежного середнього класу. Об'єднання дрібних власників у економічні структури кооперативного типу сприяло зміцненню їх економічної спроможності та конкурентноздатності. Суспільству необхідно перейти на новий, вищий рівень самоорганізації населення - економічний, що відкриє - реальний шлях до деолігархизації країни і формування середнього класу - основи громадянського суспільства.

Як не дивно, але у нас вже є багато напрацьованого у сфері економічної самоорганізації. Є непогане законодавство, яке не потрібно створювати по новому, а тільки розвивати, вдосконалювати та розширювати можливості кооперативних структур, популяризуючи спосіб економічної самоорганізації та розвиваючи культуру співпраці у спільнотах. У сфері ЖКГ є прекрасна альтернатива, яка важко пробивала собі дорогу - об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). У сфері сільського господарства є вже приклади невеликих кооперативів, які напрацювали певний досвід. У сфері фінансів - кредитні спілки, які відродилися на історичному прикладі та

прикладі української діаспори США, Канади та Австралії. Споживча кооперація, хоч розгубила частину свого величезного потенціалу, але зберігає всі можливості для економічного відродження на основі кооперативних цінностей. Можливе також зародження нової системи споживчої кооперації знизу, особливо - міської або багатогалузевої кооперації на селі. Така побіжна інвентаризація кооперативного господарства вселяє велику надію на можливий прорив у сфері економічної самоорганізації українців, їхнього економічного зростання. Тим більше, що ми вже сягнули дна - економічні обставини є дуже складними, українець як ніколи терпить визискування з боку монополій, а його захист полягає виключно в одному - самоорганізації та об'єднанні через кооперацію. У таких складних економічних обставинах і зароджувалася кооперація у різних країнах світу.

З чого розпочати в Україні? З фінансів. Бо це є кров економіки. Будь-які кооперативні утворення потребуватимуть фінансування і їхнім джерелом мають стати громадяни, економічні та суспільні структури місцевих громад. З цього розпочиналося кооперативне будівництво у всіх розвинених країнах. США прийняли федеральний закон про кредитні спілки у 1934 році, коли традиційна фінансова система була зруйнована. У цей же час з'являється перша самоврядна організація кредитних спілок - Національна асоціація кредитних спілок. У Німеччині кредитні кооперативи - народні банки - Райффайзен та Фольксбанк передували становленню всіх кооперативів і за понад 150 років розвинулися у потужну фінансову самоврядну кооперативну банківську систему, яка зараз займає $\frac{1}{3}$ ринку банківського бізнесу у країні, створюючи потужну конкуренцію для комерційних банків. Історично в Україні кредитні кооперативи були осердям розвитку інших кооперативних структур, які через об'єднання другого рівня - Українбанки та Центробанки забезпечували сталий розвиток і рух фінансів у кооперативній системі. Сучасні приклади Угорщини та Польщі можуть також послужити нам.

Україні треба терміново прийняти новий закон про кредитні спілки, суттєво розширивши їхні можливості, і що дуже важливо, створити умови для самоврядності, самоконтролю, саморегулювання на цьому ринку за прикладом інших держав. Це перший дуже важливий крок, який забезпечить динамічний розвиток економічної самоорганізації і забезпечуватиме фінансами різноманітні форми самоорганізації.

Різнманітні форми економічної самоорганізації, в Україні як і в інших країнах, повинні отримати преференції у розвитку через звільнення від податків, бо вони не мають на меті отримання прибутку, направлені на економію витрат та демонополізацію економічної сфери діяльності, стимулювання до

економічної активності та самозайнятості. І як не дивно, але джерелом коштів для розвитку кооперативів на селі мають стати кошти латифундистів, це може бути навіть спеціальний податок на розвиток кооперативів. Такі приклади також у світі є. Таким чином ми, не руйнуючи системи, яка вже склалася, постійно розширюючи можливості для самоорганізації, підвищуючи культуру самоорганізації, створюватимемо умови для розвитку кооперативів. На даний момент такими коштами розвиток економічної самоорганізації в Україні забезпечується за рахунок коштів іноземних донорів - США, Канади, Німеччини. Дивно? Ніби капіталістичні країни. Чи не так? Ми також усвідомлюємо, що на зміну культури самоорганізації потребується тривалий час. Але шлях долає той хто йде.

На національному рівні бажано створити недержавний координаційний орган - Національний центр розвитку економічних форм самоорганізації, який би підтримувався за рахунок співфінансування різноманітних кооперативних об'єднань, міжнародних структур, органів місцевого самоврядування, а також держави. Такий Центр забезпечував би просвіту серед населення, створення модельних майданчиків економічної самоорганізації, практичне навчання та апробації методик, постійно вдосконалюючи законодавство України та гармонізуючи його із європейським у частині економічної самоорганізації.

Про енергоефективність і можливості самоорганізації.

Про це вже сказано дуже багато. Україна найбільш енергозатратна країна у світі, а скоріше енергокорупційна. Енергоемність на одиницю ВВП в Україні перевищує у 3-5 разів розвинених країн. Ми не можемо бути конкурентними при такій енергозатратності. А це ще колосальна залежність від імпорту, це порушення платіжного балансу. Ми маємо стати енергоефективною державою, яка не споживає імпортних енергоносіїв, а можливо навіть експортує їх. Скоро, дуже скоро виявиться, що газу в Україні більш ніж достатньо. Реформи у цій сфері розпочалися із встановлення реальної вартості енергоресурсів. Всі мають платити реальну, економічно обґрунтовану ціну за енергоресурси, таку ціну, яка стимулюватиме всіх економити ресурси, здійснювати енергоощадні заходи, щоб зменшити витрати. Кроки Уряду на зустріч “правильному руху” внутрішніх інвесторів вірні - компенсація частини вартості обладнання при переході на альтернативні газу джерела енергії, компенсація витрат на утеплення, заміну вікон. Тут навіть вже є конкретна преференція для економічно самоорганізованих спільнот в ОСББ - сума компенсацій до 40% від вартості матеріалів для утеплення.

Тепер треба здійснити ще два важливих кроки для того, щоб облік енергоресурсів та тепла став тотальним (а на даний момент в Україні тільки біля 40% газифікованих квартир мають облік газу). Для цього треба прийняти два рішення - обов'язок **встановлювати лічильники покласти на постачальника газу і тепла, норму споживання газу і тепла без облікованих приладів суттєво знизити**, щоб ці норми стимулювали зацікавлені сторони терміново забезпечити обліком всіх споживачів. Для прикладу, норма для квартир із газовою плитою та централізованим постачанням гарячої води становить 6 кб.м. на людину на місяць, а реальне споживання за лічильником не більше 2-3 кб.м. газу. А норма споживання для квартир з газовою колонкою та газовою плитою є аж 18 куб.м. на людину. А реально сім'я з 3 чоловік більше 30 куб. газу не спалить. Ось де наші ресурси вимивалися роками та збагачували "політичну еліту", яка із задоволенням конвертувала кошти за повітря у владні повноваження через маніпуляції на виборах, ЗМІ і т.п.

Повний облік тепла та газу дасть можливість суттєво, можливо навіть у рази, зменшити споживання газу, так як ці цифри були приписані, а реально не споживалися. Думаю, що такі прості заходи перевернуть все з голови на ноги. Подібний підхід треба застосувати до обліку води. Отже запорукою успіху є 100% облік тепла та газу, утеплення будинків та заміщення газу на котельнях на альтернативне місцеве паливо.

Зараз є доволі добрі умови для створення знизу **енергетичних кооперативів для спільного постачання енергоресурсів** - дрова, пелети, вугілля, а також для виробництва, закупівлі та розподілу електроенергії, в т.ч. із відновлювальних джерел. Такого типу кооперативи активно розвиваються у Європі, особливо у Німеччині. Зважаючи на те, що створення умов для конкуренції передбачає монополізацію ринку постачання електроенергії, газу. В Україні енергетичні кооперативи мають стати пріоритетом на найближчий період, бо це відповідає принципам Європейської енергетичної хартії. Підстави для виникнення таких форм економічної самоорганізації більш ніж очевидні.

Соціальна відповідальність бізнесу

22 травня 2015 року у м. Львів відбудеться Міжнародна конференція "Соціальна відповідальність бізнесу". **Мета заходу** – об'єднання керівників бізнесу, представників органів влади та контролю, вітчизняних та іноземних експертів для обміну досвідом та перспективними задумами на майбутнє. **Місце проведення:** Велика сесійна зала Львівської Міської ради, площа Ринок, 1. **Початок:** в 10.00 год.

Витяги про оцінку землі будуть видаватися протягом 3-х днів

Скорочено терміни видачі даних за результатами проведення нормативної грошової оцінки земельної ділянки.

Дані за результатами нормативної грошової оцінки земельної ділянки сільськогосподарського призначення оформлюються у витяги із технічної документації щодо нормативної грошової оцінки земель.

Такий документ буде надаватися територіальними управліннями Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру за місцезнаходженням ділянки в період який не перевищує 3-х робочих днів (в діючій редакції 7-ми робочих днів) з дати одержання відповідної заяви. Відповідні зміни у Методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів внесено постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 268.

Джерело: “Дебет-Кредит”.

Результати діяльності Головного управління Держгеокадастру у Львівській області

У першій половині травня Головне управління Держгеокадастру у Львівській області включило до переліку земельних ділянок державної власності, права оренди на які можуть бути реалізовані на земельних торгах 16 ділянок площею 199,97 га.

За зазначений період прийнято 116 рішень про виділення земельних ділянок учасникам АТО та родинам загиблих воїнів.

Також за цей період для учасників АТО затверджено 15 проектів землеустрою.

Джерело: www.land.gov.ua

Всеукраїнська науково-практична конференція “Інноваційні аспекти раціонального використання та охорони родючості ґрунтів”

24–25 червня 2015 року на базі Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН (с. Оброшино) відбудеться Всеукраїнська науково-практична конференція “Інноваційні аспекти раціонального використання та охорони родючості ґрунтів”, присвячена ювілею довготривалих стаціонарних дослідів Інституту.

Місце проведення: Львівська обл., Пустомитівський р-н., с. Оброшино, вул. Грушевського, 5 (Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН).

Початок: з 10:00 год.

Зміни до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань

Президент України підписав Закон № 321-VIII від 9 квітня 2015 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань».

Проект Закону розроблено на виконання вимог Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті». Закон врегульовує низку проблемних питань, пов'язаних із погашенням заборгованості, вираженої в іноземній валюті, та надає платникам податків певні податкові преференції.

Зокрема, законодавчим актом встановлено, що кредитор-банк має право списати за рахунок створених страхових резервів суму збитків, які виникли внаслідок анулювання (прощення), відповідно до Закону України «Про реструктуризацію кредитних зобов'язань з іноземної валюти в гривню», фізичним особам-позичальникам частини боргу.

Джерело: www.finance.ua

Утилізація побічних продуктів тваринного походження

Україна переходить на стандарти ЄС у сфері поводження з відходами тваринного походження. Президент України Петро Порошенко 7 травня підписав закон № 287-VIII «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», що дозволяє гармонізувати законодавство України у сфері поводження з відходами тваринного походження з вимогами ЄС.

Закон визначає організаційні та правові основи діяльності фізичних і юридичних осіб, пов'язаної з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробкою, переробкою, утилізацією, видаленням побічних продуктів тваринного походження, не призначених або визнаних непридатними для споживання людиною, продуктів обробки, переробки побічних продуктів тваринного походження.

Земельні АгроДебати

28 травня 2015 року у м. Київ відбудуться **Земельні АгроДебати**. **Земельні АгроДебати** - це унікальний захід, покликаний сприяти успішному реформуванню вітчизняної аграрної галузі, зокрема у сфері земельних відносин. **Місце проведення:** м. Київ, Президент Готель, вул. Госпітальна, 12. **Початок:** в 8.30 год.

Докладна інформація про умови участі: www.landdebates.agrievent.com.ua

Державна інспекція України з питань праці роз'яснила про гарантії для працівників, призваних на військову службу під час мобілізації

Які гарантії передбачено для працівників, призваних на військову службу, під час мобілізації, на особливий період, у разі закінчення дії строкового трудового договору до їх демобілізації?

Згідно з статтею 47 Кодексу законів про працю України (КЗпП) власник або уповноважений ним орган зобов'язаний в день звільнення видати працівникові належно оформлену трудову книжку і провести з ним розрахунок.

Відповідно до пункту 4.2 Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженої наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України та Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.93 № 58, якщо працівник відсутній на роботі в день звільнення, то власник або уповноважений ним орган в цей день надсилає йому поштове повідомлення із вказівкою про необхідність отримання трудової книжки.

Прямої заборони щодо звільнення працівника, призваного на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період у зв'язку з закінченням строкового трудового договору діючим законодавством України не передбачено.

Одночасно, відповідно до статті 119 КЗпП України передбачено, що за працівниками, призваними на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, але не більше одного року, зберігаються місце роботи, посада і компенсується із бюджету середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, в яких вони працювали на час призову, незалежно від підпорядкування та форми власності. Виплата таких компенсацій із бюджету в межах середнього заробітку проводиться за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Таким чином, останнім днем строкового трудового договору буде день закінчення проходження військової служби, про що працівник повинен бути повідомлений письмово.

Закінченням проходження військової служби вважається день виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) у порядку, встановленому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

Джерело: Державна інспекція України з питань праці

Кредитна підтримка аграрного виробництва Львівщини

Церковна кредитна спілка “Анісія”, створена в 1995 році, налічує близько 20 тис. членів та має 11 відділень у Львові та області. Кредитна спілка надає кредити на різні потреби, в тому числі на кредитування сільгоспвиробників.

Як приклад, можна навести практику кредитування фермерських господарств “Явір” і “Вербиченька” (с. Чішки, Буського району Львівської області). Це – сімейні господарства. Керують ними Грубрин Володимир і Репа Євген. Вони мають 250 гектарів землі, є своя сільськогосподарська техніка (плуги, комбайни, косарки тощо).

ФГ “Явір” працює з 1993 року, основний напрям діяльності – вирощування зернових, технічних культур, овочівництво та садівництво. ФГ “Вербиченька” створено трохи пізніше, 1995 року. Напрями діяльності здебільшого схожі з ФГ “Явір”, однак ще тут розводять рогату худобу. Свою продукцію вони реалізують як у роздріб, на місцевих ринках, так і оптом.

У рамках кредитної програми “Допоможемо селу” в 2014 році КС “Анісія” надала цим господарствам кредити в розмірі майже 100 тис. грн під пільгові відсотки, за ці гроші були придбані дизпаливо й добрива. Погашення кредиту відбувається за графіком. Ці кредити відіграли важливу роль на початку посівної, коли значні кошти сільгоспвиробники витрачають на посівний матеріал, добрива та паливо-мастильні матеріали. Також заслуговує уваги ФГ “Смерічка”, яке знаходиться в с. Березень Городоцького району Львівської області. Це родинне господарство створено 2001 року та належить Володимирі й Валентині Шишкам й їхнім синам.

Родина розвиває молочну ферму на 30 корів. На фермі передбачено все, що має бути в сучасному корівнику: умови для безприв’язного утримання худоби, належна вентиляція, автоматичні поїлки з підігрівом, гумові килими. Також родина має 36 гектарів землі, на якій вирощують корма для худоби. ФГ “Смерічка” продає м’ясо та молочну продукцію в роздріб й оптом. Утримання ферми потребує значних капіталовкладень, а тому для подальшої ефективної роботи фермерського господарства в 2015 році родина Шишаків відважилася скористатися кредитом в ЦКС “Анісія” й отримала кредит у розмірі 100 тис. грн. Повернення кредиту відбуватиметься за спеціально розробленим і зручним для позичальників графіком.

Слід звернути увагу, що враховуючи ризиковість сільськогосподарської діяльності, банки відмовляються кредитувати невеликі фермерські господарства, а отже кредитні спілки залишаються єдиним джерелом підтримки сільгоспвиробника у складні періоди.

Також на Львівщині існує позитивний досвід успішної реалізації міжнародних аграрних проектів і співпраці з державними установами через підтримку громад і господарств державними, обласними та районними програмами. Однак держава повинна активніше підтримувати аграріїв, запроваджуючи різноманітні Державні програми фінансової підтримки сільгоспвиробників.

Джерело: www.anisia.lviv.ua

Гармонійний інноваційний розвиток Бойківщини: виклики, можливості та перспективи

7-8 серпня 2015 року у м. Турка Львівської області відбудеться Міжнародна науково-практична конференція “Гармонійний інноваційний розвиток Бойківщини: виклики, можливості та перспективи”.

Основні питання, що пропонуються для обговорення:

- Сучасні підходи до розвитку гірських територій.
- Розвиток кооперативів, фермерських господарств та інших форм агропромислового виробництва.
- Красзнавство, туризм, спорт та здоровий спосіб життя.
- Нетрадиційні та відновлювальні джерела енергії.
- Екологія: збереження та відновлення флори і фауни.
- Розвиток громад та місцевого самоврядування.

Докладна інформація про умови участі: www.cstei.lviv.ua

Технологічна модернізація молочного скотарства на Львівщині

*Розвиток молочного скотарства на
Львівщині вимагає сучасної
технологічної модернізації.*

28 квітня на Львівщині відбулася передача сучасної доїльної установки від Проекту «Розвиток молочного бізнесу в Україні» кооперативу «Покрова» (Бродівський район). Доїльна установка для доїння корів на пасовищі призначена для членів кооперативу «Покрова» у селі Лугове. Перевагами такого рухомого доїльного залу є те, що корови знаходяться на пасовищі цілодобово маючи вільний доступ до води і свіжого зеленого корму, який споживається тваринами досхочу. Крім цього, не витрачається час на перегін худоби додому і на пасовище. Це дає змогу заощадити час власникам корів, які будуть спільно їх доїти.

Дорадники Львівської аграрної дорадчої служби допомогли із монтажем рухомого доїльного комплексу і провели навчання для членів кооперативу з процесу організації доїння.

Джерело: Львівська аграрна дорадча служба

Стратегія розвитку кооперації на Львівщині

*15 травня у Департаменті
агропромислового розвитку
Львівської облдержадміністрації
відбулося чергове засідання робочої
групи з розробки Стратегії
розвитку сільськогосподарської
кооперації на Львівщині до 2020
року.*

В рамках засідання робочої групи під керівництвом професора Віктора Борщевського напрацьовано пропозиції, що дозволять прискорити динаміку розвитку кооперативного руху на Львівщині. Відповідні напрацювання буде покладено в основу для підготовки проекту “Стратегії розвитку сільськогосподарської кооперації на Львівщині до 2020 року”, який буде винесено на суспільне обговорення.

В наступних випусках “Вісника Агрофорум” заплановано докладніше ознайомлення читачів із змістом запропонованого проекту стратегії.

Контроль за розвитком основних шкідників і хвороб сільськогосподарських культур у Львівській області в період весняно – польових робіт 2015 року

Тетяна Данілко, начальник відділу методологічного Прогнозування Державної фітосанітарної інспекції Львівської області

Продовження статті. Початок у попередньому випуску.

Шкідники і хвороби зернових культур. Система догляду за озиминою у весняний період вегетації повинна бути направлена на створення оптимальної щільності продуктивного стеблостою (550-600 шт./кв.м) шляхом максимально можливого забезпечення рослин елементами мінерального живлення і вологою, систематичного контролю оптимального фітосанітарного стану в посівах.

Для стимулювання швидкого відростання і формування повноцінної кількості продуктивних стебел **озимі зернові** культури підживляють азотними добривами, або проводять позакореневе підживлення збалансованими за вмістом макро- і мікроелементами. При визначенні дози азоту або інших елементів враховують час відновлення весняної вегетації, стан розвитку озимих після перезимівлі і густоту посівів. Внесення добрив обов'язково проводять на основі агрохімічного аналізу ґрунту. Проведені заходи забезпечують виснаженням рослинам повноцінний запас пластичних речовин, що позитивно впливатиме на їх стійкість до стресових умов впродовж ранньовесняного періоду.

Існуючий ще з осені минулого року інфекційний запас фітопатогенів у посівах озимих колосових культур є джерелом розповсюдження хвороб рослин. Тому, враховуючи особливості кліматичних умов і початкових етапах розвитку, можливо цілеспрямовано та успішно впливати на їх фітосанітарний стан, досягаючи бажаного результату. За результатами фітомоніторингу посівів озимини на окремих полях спостерігається ураження рослин озимої пшениці збудниками *гельмінтоспоріозу* (2,8-9%), *септоріозу* (2,7-8%), *коренових гнилей* (2,8-5%), *борошнистої роси* (1,9-8%), озимого ячменю - збудниками *борошнистої роси* (3,0-4%), *ринхоспоріозу* (2,2-4%).

Надалі з підвищенням температури повітря шкідливість зазначених збудників хвороб посилиться, що може викликати виникнення епіфітотій, і, відповідно, призвести до значних втрат урожаю. Тому у ранньовесняний період ослаблені рослини потраплять в зону підвищеного ризику, і в умовах

значного інфекційного запасу їх потрібно захистити. По-перше, у фазу кушіння (II-III етапи органогенезу) з метою зменшення інфекційного навантаження фітопатогенів і попередження пошкоджень хлібною жужелицею, злаковими мухами проводять боронування посівів впоперек рядків, що забезпечить краще провітрювання посівів та аерацію ґрунту. По-друге, обробляють рослини гуматами калію і натрію, які містять у своєму складі молібден і цинк. Застосування гуматів сприятиме зняттю стресу в рослин, покращенню їх фізіологічного стану після зимівлі і формуванню доброго урожаю. По-третє, обстежують посіви, визначають видовий склад фітопатогенів, їх розповсюдження та розвиток і, залежно від результатів фітомоніторингу, разом з хімпрополкою проводять обробки фунгіцидами. При виборі гербіцидів і фунгіцидів до кожного поля підходять диференційовано, виключаючи шаблонне застосування одного препарату на всій площі вирощування озимих зернових культур в господарстві. Залежно від ступеню розвитку хвороб (ЕПШ для *борошнистої роси*, *септоріозу* складає 3-5% уражених рослин за прогнозованої епіфітотії) і економічної доцільності заходу, проводять обробку посівів фунгіцидами широкого спектру дії: флексіті, к.с., 0,15-0,25 л/га, який починає діяти вже від +5°C, рекс Дуо, к.с., 0,4-0,6 л/га, фенікс, к.с., 0,5 л/га, топсін-М, з.п., 1 л/га, планриз, в.с., 1,5-2 л/га або аналоги. У фазу весняного кушіння, або третій етап органогенезу, в осередках личинок *хлібного туруна* за чисельності понад 3-4 личинки на кв.м проводять обприскування Бі-58 новим, к.е., 1,5 л/га, маршалом, к.е., 0,8-1,2 л/га, нурелом Д, к.е., 0,75-1 л/га, пірінексом супер, к.е., 1 л/га та ін.

Пошкодження кукурудзи личинками злакових п'явиць *Ouleta melanopus* L

Перед проведенням посіву ярових зернових культур важливо ефективно знезаразити насіння. Вибір протруйника залежить від результатів попередньої фітоекспертизи насіння з врахуванням не лише комплексу збудників на насінні і в ґрунті, а й тих стресових умов, які вплинуть на рослини в полі. Вибираючи препарати відповідного спектра дії та

рівня захисної спроможності щодо комплексу патогенів, проти сажкових хвороб, кореневих гнилей, плямистостей листя, пліснявіння насіння застосовують один з протруйників: вінцит, к.с., 1,5-2 л/т, вітавакс 200 ФФ, в.с.к., 2,5-3 л/т, дерозал, к.с., 1,5 л/т, кінто дуо, к.с., 2-2,5 л/т, ламардор, т.к.с., 0,2 л/т, максим стар, т.к.с., 1,5-2 л/т, раксил ультра, т.к.с., 0,25 л/т, сумі 8, к.с., 1,3-1,7 л/т, сульфарбатіон-К, п., 0,2-0,6 кг/га, або аналоги. За відсутності інфікування насіння сажками, для захисту від міко- і бактеріальних патогенів проводять протруєння біопрепаратом планриз, в.с., 1,5-2 л/т.

Лише за умови диференційованого підходу до кожного поля можна вирішити багато фітосанітарних проблем більш успішніше.

В інтегрованих системах захисту посівів використання гербіцидів базується на обліках видового складу бур'янів та їх кількості. При цьому визначається необхідність проведення гербіцидної обробки на кожному полі і вибирається асортимент препаратів, токсичних для тих видів бур'янів, які ростуть на даній ділянці. Основу весняного бур'янового угруповання посівів озимої пшениці в умовах області складатимуть такі бур'яни, як *ромашка непахуча*, *волошка синя*, *талабан польовий*, *грицики звичайні*, *осот жовтий польовий*, *осот рожевий*, *гірчиця польова*, *капуста польова*, *суріниця звичайна*, *редька дика*, *зірочник середній*, *фіалка польова*, *гірчак беззковидний*, *гірчак шорсткий*, *глуха кропива пурпурова*, *метлюг звичайний*, *пирій повзучий*. В таких умовах окремі гербіциди неспроможні ефективно контролювати не тільки всі, але й навіть основні найбільш шкідливі види. Зокрема, гербіциди – інгібітори ферменту ацетолактатсинтази (АЛС) практично не впливатимуть на такий шкідливий бур'ян, як берізка польова (*Convolvulus arvensis* L.). Це завдання можна вирішити при застосуванні бакових композицій препаратів. Однак при цьому слід враховувати, що до складу таких сумішей мають входити сполуки, строки застосування яких повністю збігаються; які при змішуванні не втрачають своєї токсичності; не вступають у хімічні реакції, тобто зберігають стабільність. Можливим буде застосування бакових сумішей препаратів ауксиноподібних гербіцидів (АПГ) з гербіцидами інгібіторами АЛС, або комплексного препарату, який складається з інгібітора АЛС (флорасулам, 6,25 г/л) та АПГ (етил-гексильовий ефір 2,4-Д, 452,42 г/л) 0,4-0,6 л/га.

Якщо з осені не провели хімпрополку озимих зернових, то навесні, у фазу кущіння пшениці, ячменю проти злакових і дводольних видів бур'янів можливими є бакові суміші гербіцидів сульфонілсечовинної групи і гербіцидів групи 2,4-Д, 2М-4Х проти дводольних бур'янів, в т.ч. і перерослих рослин лободи білої.

Проти однорічних дводольних бур'янів – підмаренник чіпкий, види ромашки, волошка синя та інші, в т. ч. стійких до 2,4-Д і 2М-4Х рекомендованими є Лінтур 70 WG, в.г., 0,12-0,18 л/га, Ларен Про 60, в.г., 8-10 г/га, Логран 75 WG, в.г., 6,5-12 г/га в посівах пшениці, ячменю. Необхідно враховувати, що гербіциди групи 2,4-Д і 2М-4Х ефективні за температури +12...16°C, сульфонілсечовинної групи +5°C.

Шкідники і хвороби озимого ріпаку. Впродовж ранньовесняного періоду важливим залишатиметься оцінювання стану *озимого ріпаку* після перезимівлі. Якщо густина рослин сортів і гібридів вітчизняної селекції після відновлення вегетації становить 30-45 шт. на кв.м, а рослина має товщину кореневої шийки мінімум 10-12 мм, то такі посіви не пересівають. Для сортів і гібридів іноземної селекції показник густоти посівів має бути не менше 25-30 шт. на кв.м. Пересіву підлягають площі, на яких густина рослин не перевищує 15 шт. в.м.

В ранньовесняний період ослаблені посіви, за нормальної густоти стояння рослин, потребуватимуть боронування з одночасним підживленням азотними добривами (половина дози від загальної) і з мікроелементами. Цей захід обмежить поширення та

знизить шкідливість **пероноспорозу, альтернаріозу, чорної ніжки**, які зберігаються ще з осені. Надалі щодавно проводять фітосанітарний моніторинг хвороб і планують обробку триазольними фунгіцидами (карамба, в.р. 0,75-1,25 л/га; імпакт Т, к.с. 1,0 л/га; фолікур, 1,0 л/га тощо). Для слабких рослин і при загрозі ураження **фомозом** планують дворазове внесення фунгіциду з рістрегулюючим ефектом: перший раз – при активному відновленні листової маси (висота рослин 8-11 см), а другий – через 12-14 днів (висота рослин ~25 см).

Як показують обстеження озимого ріпаку, впродовж практично всієї вегетації рослини інфікує **альтернаріоз** з піками ураження в ранньовесняний період і при формуванні зав'язі. Тому надалі, в фазу бутонізації, коли ріпак додатково пошкоджують ще й такі шкідники генеративних органів, як **ріпаківий квіткоїд і прихованохоботник**, необхідно провести обробку фунгіцидами, яку технологічно можна суміщати з інсектицидною обробкою. В умовах низьких температур проти зазначених фітофагів (ЕПШ 5-6 жуків на

рослину) проводять обприскування піретроїдними інсектицидами (карате зеон, мк.с., 0,1 л/га, децис, к.е., 0,3 л/га, фастак, к.е., 0,1-0,15 л/га, сумі-альфа, к.е., 0,3 л/га, або аналоги). Проте при утриманні прохолодної дощової погоди активного поширення шкідників не спостерігатиметься.

Важливим етапом попередження поширення шкідників у посівах ріпаку залишатиметься моніторинг їх чисельності за допомогою жовтих чашок, які наповнені водою з перемеленим ріпаком. Початком масового льоту цих фітофагів вважається чисельність більше 10 особин за добу в чашці. За відсутності чашок сигналом до обробки буде чисельність 5-8 жуків на рослину. Для підвищення стійкості рослин до стресових умов та активізації морфофізіологічних процесів у період відростання – на початку стеблування посіви озимого ріпаку обприскують рідкими комплексними добривами з вмістом мікро- й макроелементів (Альфа-Гроу-Екстра – Олійні, 2-3 л/га, ін.).

Шкідники і хвороби плодових культур. В яблуневому саду за середньодобової температури повітря понад 6°C під час набубнявіння бруньок розпочнеться вихід із місць зимівлі садових довгоносиків - *яблуневого квіткоїда, сірого брунькового, букарки, казарки*, а за t 10-14°C очікується їх масове розселення. На початку розпускання бруньок за температури повітря понад 12° залишатимуть гнізда й житимуться бруньками гусінь *білана жилкуватого і золотозуза*. Повсюдно у незахищених приватних і лісопаркових насадженнях гусінь *непарного шовкопряда* відроджуватиметься після розпускання бруньок за середньодобової температури повітря понад 6°, а *кільчастого* – через 3-7 днів після переходу середньодобової температури через 11°C.

З групи *сисних фітофагів* плодових насаджень в період набубнявіння і розпускання бруньок із зимуючих яєць виплуджуватимуться личинки *яблуневої, інших видів попелиць*. За температури повітря 7-8°C відроджуватимуться личинки *яблуневої листоблішки*, за t 10°C відкладатиме яйця *грушева листоблішка*. Розвиток личинок *каліфорнійської щитівки, сливової і акацієвої несправжньощитівок* розпочнеться в період набубнявіння квіткових бруньок на яблуні за середньодобової температури повітря 7-8°C. За суми ефективних температур (від порогу розвитку 8°C) 130°C повсюдно спостерігатиметься вихід личинок *комоподібної щитівки*. Відродження личинок *червоного і бурого плодових кліщів* відбуватиметься під час відокремлення бутонів за переходу середньодобової температури через 7-8°C, а за 10°C виходитиме із зимівлі *глодовий кліщ*. Самки *звичайного павутинного кліща* за температури повітря 12-13°C заселятимуть бутони і листки дерев.

За умов чергування вологих і сухих днів та температури повітря понад 7°C

у фазу зеленого конусу повсюдно розпочнеться дозрівання псевдотецій і літ сумкоспор збудника *парші* яблуні. Муміфіковані плоди, які спостерігаються на дереві або під ним, слугуватимуть первинним джерелом інфікування збудником *моніліозу*. У фазу розпускання бруньок під час відособлення бутонів на пагонах і листках з'являтимуться ознаки ураження *борошнистою росю*.

Для захисту яблуневих дерев від пошкоджень фітофагами і ураження патогенами на початку розпускання бруньок проводять обприскування. Проти жуків яблуневих довгоносиків, гусені білана жилкуватого, золотогоуза, листокруток, молі, а також проти збудників парші, борошнистої роси, інших захворювань проводять комбіноване обприскування каліпсо, к.с., 0,2-0,5 л/га, актарою, к.с., 0,14 кг/га, діазіноном, к.е., 1 л/га, енжіо, к.с., 0,18 л/га, пірінексом, к.е., 2 л/га тощо з додаванням проти парші, інших хвороб контактних фунгіцидів – медян екстра, к.с., 2 л/га, терсел, в.г., 2-2,5 кг/га, кумулюс, в.г., 6 кг/га, дитан М-45, з.п., 2-3 кг/га, мерпан, в.г., 1,9-2,5 кг/га, косайд, в.г., 2-2,5 кг/га, або аналогів. Крім того, для відловлювання *яблуневого квіткоїда* та інших довгоносиків на основу штампів дерев накладають клеєві пояси. У приватному секторі в фазу зеленого конусу – “мишачі вушка” для профілактики поширення шкідників проводять струшування жуків на підстилку (вранці при температурі 10°C, жуків змітають у воду з додаванням нафти). Повторюють дану операцію 3-4 рази до появи бутонів.

XXVII Міжнародна агропромислова виставка «АГРО-2015»

3-6 червня 2015 року відбудеться XXVII Міжнародна агропромислова виставка «АГРО-2015», яка по праву заслуговує всесвітнього визнання вже багато років. «АГРО» – найбільша агропромислова виставка СНГ і Східної Європи, найважливіший загальнодержавний захід в АПК України. «АГРО» – це:

- понад 900 учасників з 16 країн в 2014 році;
- найбільше серед аналогічних заходів число відвідувачів, серед яких перші особи держави, керівництво АПК всіх регіонів України, топ-менеджери та фахівці підприємств АПК;
- найефективніший засіб виходу на український аграрний ринок.

В рамках «АГРО-2015» відбудуться **спеціалізовані виставки**: «ЕкспоАгроТех», «Hi-Tech АГРО», «Біопаливо», «ANIMAL`EX», Рослинництво і агрохімія», «ORGANIC» та дегустаційне шоу «СМАК ОРГАНІКУ», «AGRO BUILD-EXPO», «FISHEXPO», «Екві Світ» і «СВІТ ВИНА».

Місце проведення: м. Київ, ВЦ “Експоцентр України”, Пр-т Академіка Глушкова, 1.

Джерело: www.agroexpo.com.ua

Концептуальні засади інтенсивного виробництва кролятини та шляхи реалізації

Любомир Дармограй, доктор сільськогосподарських наук, професор, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького.

Ігор Лучин, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН

В процесі багаторічної праці розроблена система створення і поєднання материнських і батьківських ліній (форм) кролів трьохпородного генотипу 4/8БВЗ/8МШ1/8Ф. Результат досягається за рахунок ефективності поєднання вихідних форм, нащадки (гібриди) яких забезпечують високу продуктивність (гетерозис) та стійкість до інтенсивних технологій розведення і утримання в умовах Прикарпаття. Розроблено і успішно апробовано рецепти повнораціонних комбікормів для годівлі різновікових кролів.

Відомо, що в останні роки середньорічне виробництво кролятини в Україні становить 20-25 тис. тонн. Низький рівень виробництва продукції кролівництва обумовлений різким скороченням поголів'я кролів. Виникла також гостра потреба не лише в розширенні генофонду кролів, але й в створенні інноваційних високопродуктивних популяцій кролів із високою резистентністю та максимальною пристосованістю до відповідних умов регіонів України. Специфічні генотипи кролів відповідно потребують розробки мало енергоємних і високоефективних технологій селекції, програми годівлі та утримання.

Концептуальні засади інтенсивного виробництва кролятини:

- генотип, шляхом системи схрещування і гібридизації місцевих адаптованих порід;
- технологія або програма годівлі, дешеве і ефективне джерело протеїну;
- технологія утримання, з використанням основних елементів французької технології.

Згідно повідомлень зарубіжних і вітчизняних вчених, високі продуктивні показники у кролівництві може забезпечити гібридний молодняк, який має більш високу енергію росту в перші місяці життя, що використовується при бройлерному та інтенсивному вирощуванні кролів.

В даний час селекціонери-кролівники застосовують різні методи гібридизації в кролівництві. Основні з них засновані:

- на використанні інбредних ліній;
- на використанні зворотної реципрокної селекції;
- на використанні масового відбору.

Добре поставлена робота з вихідними чистопородними кролями може привести до виведення гетерозисних тварин, які не поступаються гібридам, отриманим від схрещування інбредних ліній. Робота з популяцією по створенню кролів, призначених для промислового виробництва кролятини, **повинна проводитися на роздільній селекції чоловічих і жіночих форм (ліній) за різними показниками.**

У гібридів висока швидкість росту, яка успадковується від батька, може в повній мірі проявитися завдяки добрій молочності матері.

Селекційний результат можна досягати при використанні споріднених, але географічно віддалених порід м'ясо-шкуркового напрямку продуктивності: місцевої шиншили, фландр, білого велетня. Це подвійна вигода.

В свою чергу, технології для того чи іншого породного типу кролів повинні максимально враховувати біологічні, генетичні, біохімічні та фізіологічні особливості створеного генотипу (технології годівлі та утримання), найбільш повно задовольняти потреби тварин з метою максимального виробництва конкурентоспроможної продукції.

Вагомою складовою інтенсивного ведення кролівництва є програма годівлі (дешеве і ефективне джерело протеїну), яка на 50-70 % впливає на продуктивність і економічну ефективність підприємств галузі. Великих збитків при інтенсивних технологіях завдає втрата поголів'я з причини поїдання або затоптування кролематками

новонародженого молодняку. Причини їх до кінця не з'ясовані, але відома основна з них – це ослаблення організму через нестачу поживних (насамперед протеїну) і біологічно активних речовин у раціоні. Водночас, використання продуктів переробки зерна сої для кролів є обмеженим.

Частину потреби в сирому протеїні в раціоні може забезпечити біомаса дріжджів. Дріжджі мають повноцінний (за амінокислотним складом) білок, а вміст клітковини в межах 8-13% (оптимальний для кролів), а також сприяють процесу травлення в сліпому відділі кишківника (роль пробіотики і ентеросорбента мікотоксинів).

Систематичне згодовування дріжджів на звірофермах призводить до підвищення опірності тварин до захворювань і значному поліпшенню якості хутра. Органічні кислоти дріжджів – стимулятори шлунково-кишкового травлення, вони сприяють зростанню перетравності протеїну в раціоні тварин. Ці кислоти стимулюють апетит і ріст корисної мікрофлори в кишківнику.

У годівлі кролів дефіцит протеїну може поповнити також суха брага. Суха брага має повноцінний протеїн, вміст клітковини в межах 9-14%, а також сприяє процесу травлення в сліпому відділі кишківника.

Для визначення мінової вартості альтернативних білкових кормів в Прикарпатті, розраховуються порівняльні ціни до 43% протеїну шроту насіння сої за ціною 55 € / ц і 11% протеїну – 22 € / ц ячменю. Вартість кормових дріжджів при вмісті сирого протеїну 53% – 350 грн./ц, або 35 €/ц, вартість сухої спиртової браги при вмісті сирого протеїну 28-30% – 230 грн/ц, або 24 €/ц, що економічно є ефективним при використанні в годівлі кролів.

Створені науковцями материнські і батьківські лінії (форми) трьохпородного генотипу 4/8БВ3/8МШ1/8Ф, надаються до застосування в кролівничих господарствах для гібридизації. Результат досягається за рахунок ефективності поєднання вихідних форм, що в свою чергу забезпечить високу продуктивність кінцевого гібриду та його стійкість до кліматичних і технологічних умов утримання.

Економічно вигідно, технологічно виправдано вміст у повнораціонному комбікормі відгодовувальних кролів 9% кормових дріжджів і 10% сухої кукурудзяної браги за масою. Розроблені авторами рецепти комбікорму забезпечують зростання середньодобових приростів на 7%, підвищення м'ясності тушок на 2,56%, покращення конверсії корму на 5%. При цьому затрати кормів на виробництво кролятини зменшуються на 11%.

Запрошуємо до співпраці.

Українське бджільництво в контексті європейського бджільництва

*Микола Грибок, к.т.н., доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»,
Голова Львівського Братства Пасічників “Рій”.*

Продовження статті. Початок у випуску №6 (6) 2015 р.

Ситуація в бджільництві Польщі. На сьогоднішній день у Польщі зареєстровано 50 тисяч пасічників і 1246633 бджолосімей. В 2011 році виробництво меду становило 23 тисячі тон. 65% продукції продається пасічниками безпосередньо покупцям. Найменший прибуток одержують пасічники, які користуються послугами посередників. Річне споживання меду в Польщі складає 0,62 кг. на особу. В той же час в Греції споживання меду становить 3,5 кг на особу, а в Австрії і Німеччині – 2,5 кг і 2,0 кг на особу відповідно. Така велика різниця в споживанні меду стала підставою розробки програми пропаганди корисності продуктів бджільництва для здоров'я людини. На основі даних Євросоюзу, дохід від 14 млн. бджолосімей становить 15 млрд. євро за рахунок запилення сільськогосподарських рослин, садів і дикоростучих рослин. В середньому одна бджолосім'я приносить дохід 1070 євро в рік. А це стало підставою розробки програм щодо підтримки бджільництва у Євросоюзі.

На сьогодні Євросоюз є найбільшим імпортером меду у світі. Величина імпортованого меду становить 140 тис. т в рік. Власне виробництво меду покриває 58% внутрішньої потреби ЄС. Польща також має перевищення імпорту меду над експортом. У 2010 році дефіцит меду становив 8900 т, а в 2011 році – 9391 т. Найбільшу кількість меду до Польщі імпортують з Китаю та з України. А тому державною політикою в галузі бджільництва у Польщі є розробка заходів щодо збільшення власного виробництва меду. Для цього створюються умови, щоб бджільництво було економічно вигідним. В першу чергу проводиться політика створення економічно вигідних для пасічника гуртових цін на мед. У Міністерстві сільського господарства Польщі розроблені державні програми допомоги (підтримки) бджільництва згідно з рішенням Ради (WE) № 1234/2007 від 22 жовтня 2007 року, що встановлює спільну організацію сільськогосподарського ринку, а також розпорядження про однакову спільну організацію сільськогосподарського ринку. Перша програма реалізована в 2004-2005 рр. і 2006-2007 рр. з бюджетом 11,7 млн. євро

друга програма реалізована в 2007-2008 рр. і 2009-2010 рр. з бюджетом – 13,3 млн. євро. Опрацьована і реалізована третя програма на 2010-2011 рр. і 2011-2012 рр. з бюджетом 15,1 млн. євро.

В програмі 2007-2008 рр. та 2009-2010 рр. брали участь бджолярі, які утримували 1 млн. бджолосімей з 1,1 млн., що зареєстровані повітовими ветеринарними лікарнями. Згідно даної програми було використано 90% доступних засобів з бюджету, які спрямовувалися на покращення умов виробництва і впровадження в обіг продуктів бджільництва за такими напрямками: 1) технічна допомога, яка направлена бджолярям і групам бджолярів; 2) боротьба з вароатозом; 3) допомога при сезонному перевезенні вуликів; 4) засоби допомоги лабораторіям, які проводять фізико-хімічні аналізи властивостей меду; 5) оплата відводків для розширення кількості бджолосімей; 6) співпраця зі спеціальними органами в сфері науково-дослідних програм, що торкаються бджільництва та продуктів бджільництва.

Згідно зазначених вище програм фінансова підтримка спрямовується до об'єднань бджолярів, де кінцевими споживачами коштів стають бджолярські господарства, які мають ідентифікаційний ветеринарний номер або коли господарство вписане до реєстру, який здійснює повітовий ветлікар.

На компенсацію фінансових витрат у Польщі можуть претендувати:

1) бджолярські об'єднання (спілки); 2) бджолярські кооперативи, об'єднання; 3) бджолярські групи сільськогосподарських виробників в сфері бджолярської діяльності або бджолярські підприємства.

На фінансові компенсації можуть претендувати також науково-дослідні установи, які займаються галуззю бджільництва.

В програму підтримки бджолярства у Польщі 2010-2011 рр. та 2012-2013 рр. було внесено окремі зміни і фінансова допомога спрямовувалася на: 1) бджолярські навчання, курси, конференції (компенсація - 100%); 2) закупівлю ліків проти вароатозу (компенсація 100%); 3) придбання причепів для перевезення вуликів (компенсація не більше 60% вартості); 4) аналізи фізико-хімічних властивостей меду і пилку (компенсація 100% вартості); 5) закупівлі маток відомої вартості, пакетів та відводків з такими матками (компенсація не більше 70% вартості); 6) закупівлі нового бджолярського обладнання (медогонки, воскотопки та воскопреси, столи для розпечатування рамок, сушарки пилку, пристрої для відстоювання та купажування меду (компенсація не більше 60% вартості); 7) закупівлі лабораторного обладнання (компенсація не більше 60% вартості).

Особливості використання засобів сприяння розвитку бджільництва.**I. Технічна допомога бджолярам і групам бджолярів:**

а) допомога у підвищенні кваліфікації та рівня знань початківців в бджільництві та професійним пасічникам.

Запланована 100% компенсація коштів навчань, курсів і конференцій. Передбачено допомогу на навчання як підготовлених в пасічництві учасників до екзамену на професійного майстра бджільництва, так і в загальній тематиці з області бджільництва. Навчання повинні показати бджолярам реальні загрози, що пов'язані з вароатозом, забезпечити інформацією про методи боротьби з кліщем і про доступні на ринку ліки. В рамках навчань з теми ефективного обслуговування пасік слід передбачити практичні і економічні аспекти кочівних пасік. Навчання повинні також підготувати бджолярів до самостійного планування перевезень пасік.

б) допомога в закупівлі бджолярського обладнання.

З метою підвищення продуктивності праці бджоляра, а також підвищення якості продукції бджільництва, передбачена часткова компенсація коштів закупівлі нового бджолярського реманенту, але не більше 60 % вартості нетто. Ці заходи передбачають збільшення рівня модернізації бджолярських господарств. Максимальна допомога, яка надається одному бджоляреві в рамках програми, протягом одного сезону не може перевищувати 50 зл. в перерахунку на одну бджолосім'ю і не більше 8000 зл.

Допомогою може користуватись лише той пасічник, який у своєму господарстві має не менше 20 бджолосімей.

II. Боротьба з вароатозом.

В Польщі як і в інших державах Євросоюзу боротьба з вароатозом є дуже важливою з точки зору загрози загибелі бджолосімей, так і пов'язаним з цим зниженням виробництва меду. Практично по всій території Польщі бджолосім'ї поражені вароатозом. Тому умовою компенсації видатків на боротьбу з вароатозом є документальні свідчення про наявність кліща Вароа або повідомлення повітового ветеринарного лікаря про наявність кліща в бджолосім'ях. Кошти на компенсацію витрат на ліки будуть виділені, коли закупівля препаратів буде відбуватися згідно чинного законодавства. В програмі передбачено 100% компенсацію витрат на закупівлю ліків проти вароатозу. Це знижує витрати бджоляра на утримання пасік.

III. Допомога при сезонному перевезенні вуликів.

Метою цих заходів є збільшення кількості виробленого меду, а також забезпечення доброго запилення рослин в різних частинах держави. Передбачено часткову компенсацію коштів на купівлю автомобільних причепів, але не більше 60% вартості нетто. Такі причепа може придбати пасічник, який

має пасіку з числом бджолосімей не менше 50 од.

IV. Допомога лабораторіям, які здійснюють фізико-хімічні аналізи властивостей меду.

В рамках програми підтримується закупівля сучасної апаратури для досліджень харчової якості меду. На допомогу можуть розраховувати установи, в яких є на даний час лабораторія з відповідним підготовленим професійним персоналом. При цьому передбачається 60% компенсації вартості обладнання, але не більше 60% вартості нетто. Це дозволило:

1) проводити детальнішу торгову оцінку якості меду; 2) вчасно виявляти загрози зниження якості меду з певних пасік; 3) зменшити витрати на проведення аналізів якості меду для окремих бджолярів; 4) підвищити конкуренцію на ринку аналізу якості меду.

Збільшення доступу до повного фізико-хімічного аналізу меду приведе до збільшення зацікавленості до підвищення якості виробленого меду, а також довіри покупців до продукту, що продається.

V. Засоби, які направлені на збільшення бджолосімей в Польщі.

Метою цієї підтримки є збільшення продуктивності пасік, а також збільшення кількості бджолосімей в Польщі, що повинно забезпечити добре запилення рослин в усіх землях Польщі, що збільшить врожайність, якість плодів і в кінцевому результаті приведе до збільшення виробництва продуктів бджільництва, особливо меду.

Ця програма передбачає компенсацію 70% витрачених коштів на закупівлю бджолиних маток відомої споживчої вартості, пакетів та відводків з такими матками. Водночас, бджоляр (кінцевий отримувач допомоги) не міг одержати більше маток, пакетів або відводків ніж 50% від числа бджолосімей на його пасіці в даному сезоні.

Компенсації підлягають: 1) закупівлі незапліднених маток, запліднених натурально або штучно після початку червня і походять з лінії бджіл, для яких заведені знижки або реєстри з матковивідних пасік, на яких є ліцензія Міністерства сільського господарства, 2) закупівля пакетів або відводків повинна проводитись з пасік, власники яких мають рекомендації пасічничих спілок чи об'єднань бджолярів і гарантують, що матки в пакетах і відводках походять з лінії бджіл, що зареєстровані в пасіках.

У Польщі передбачена також 100% компенсація коштів на впровадження технічних, технологічних та інших засобів, які пов'язані з проведенням досліджень щодо підвищення ефективності бджолярської діяльності, а також з якістю продуктів бджільництва.

Продовження статті у наступних випусках.

Тетяна Васильківська – Голова Правління Громадської організації «Всеукраїнське Братство Бджолярів України», що об'єднує бджолярів у 15 областях України і 10 років поспіль успішно проводить міжнародну діяльність, представляючи Україну і українське бджільництво на міжнародних форумах у різних країнах світу. Десятилітня робота організації щодо затвердження на міжнародних ринках високої марки вітчизняного товаровиробника є успішною.

Україна експортувала у 2014 році у країни ЄС і країни світу 32,4 тис. тон меду! За 10 років експорт меду зріс у 10 разів! Особливий результат на покращення експортних показників безумовно мав XXXXIII Міжнародний Конгрес Анімондії, що провела організація в Україні восени 2013 року, на який до України прибуло більше 9000 делегатів зі 115 країн світу! Світова бджільницька індустрія і наука показали в Києві свої досягнення! Світ визнав Україну як Медову країну! Про перспективи ринку продукції бджільництва Тетяна Васильківська розповіла журналістам “Вісника Агрофорум”.

Світове визнання українського бджільництва створило передумови для подальшого розвитку медового ринку в Україні

- Тетяно Юріївно, розкажіть, наскільки Україна потужна серед світових виробників меду?

- Т.В. Світове виробництво меду практично завжди стабільне й становить 1,6–1,7 млн. тонн залежно від року й, за даними FAO, на Україну припадає близько 6% світового виробництва. Це дуже високий показник. Україна входить у п'ятірку світових виробників меду. Основними споживачами меду є ЄС (20–25% світового споживання), Китай (приблизно 15%) і США (близько 10%). Із 2010-го по 2014 рік в Україні виробляли в середньому 70-74 тис. тонн меду. Якщо більш детально, то за нашими даними, у 2010 році виробництво становило 70,9 тис. тонн, у 2011 році - 70,3 тис. тонн, у 2012 році - 70,1 тис. тонн, 2013 р. - 70,3 тис. тонн. Тенденція росту виробництва залежить від кількості бджолосімей і погодних умов. Щороку кількість бджолосімей змінюється.

- Як створювався і укріплявся імідж української продукції бджільництва на міжнародному ринку?

- Т.В. В 2007 році наша організація «Всеукраїнське Братство Бджолярів України» стала членом Апімондії – це Міжнародна Федерація Бджільницьких Асоціацій, до складу якої входять громадські об'єднання пасічників з понад 100 країн світу. Федерація один раз на два роки проводить у різних країнах світу свої Міжнародні конгреси, вони є найбільшими подіями у світовому бджільництві для обміну інформацією, інноваціями, досвідом та досягненнями між науковцями, бджолярами, експортерами, імпортерами, виробниками обладнання та представниками державних і недержавних міжнародних інституцій.

У 2005 році на Конгресі Апімондії у Дубліні (Ірландія) ми подали заявку на вступ у Федерацію. Тоді ми почали контактувати з світовими асоціаціями, світовими лідерами бджільництва, ключовими вченими і дослідниками. Завдання ми для себе визначили – міжнародне визнання України як повноцінного гравця на світовому ринку бджолопродукції допоможе в Україні створити умови щодо покращення роботи бджолярів для виробництва якісної конкурентної продукції. І, власне, з 2005 ми почали приймати участь у багатьох світових бджільницьких заходах і представляти на них Україну і українське бджільництво.

В 2007 році у Мельбурні (Австралія) на Конгресі Апімондії ми отримали перші 8 нагород за мед і медові напої. Тоді український мед з білої акації отримав титул «Кращий мед світу». Ми дуже пишалися цими нагородами. Загалом за кількістю нагород Україна посіла друге місце, поступившись тільки господарям конгресу – австралійцям. І тоді ж Президент Конгресу з високої трибуни оголосив делегатам Конгресу: «Українська делегація поставила Україну на бджільницьку карту світу!».

Вже у 2009 році, представляючи Україну і українське бджільництво на Конгресі Апімондії у Франції (Монпельє) наша організація виборола право провести Міжнародний Конгрес Апімондії в Києві у 2013 році. Нашими суперниками при виборюванні права у Монпельє були Стамбул (Туреччина), Софія (Болгарія), Будапешт (Угорщина), Гранада (Іспанія) та Верона (Італія). Але керівники бджільницьких асоціацій країн світу віддали свої голоси за Україну. Це був тріумф! І велика відповідальність! Адже Україні даний шанс прийняти світову бджільницьку індустрію і продемонструвати свою силу і потужність у бджільництві! І це право виграла громадська організація. Що вже на той час мала досвід і міжнародний авторитет. На Міжнародному конкурсі Конгресу у Франції вже український гречаний мед завоював титул

“Кращий мед світу”, а сухе медове вино, приготоване за традиційною українською рецептурою, підтвердило отримане у Мельнбурні в 2007 році звання “Кращого медового напою світу”.

За 10 років міжнародної діяльності бджоларі нашої організації отримали більше 50-ти найпрестижніших міжнародних нагород у Австралії, Великобританії, Франції. До нас посипалися замовлення – український мед отримав визнання всього світу! Українські експортери стали збільшувати свої потужності. Ми на кожний світовий захід несемо престиж України. Наші бджоларі побували у Ірландії, Греції, Франції, Італії, Польщі, Німеччині, Австрії, Румунії, Словенії, Молдові, Росії, Аргентині, Туреччині, Південній Кореї, Австралії тощо. Експортери й імпортери світу дивляться на результати престижних світових конкурсів, вони обирають собі постачальників і партнерів по бізнесу. Тому ці нагороди важливі для іміджу виробників в цілому.

Ми співпрацюємо з десятками бджільницьких асоціацій різних країн світу, з провідними науковцями світу, з самими відомими бджільницькими брендами бджільницької індустрії світу. Як член Міжнародної Федерації Бджільницьких Асоціацій Апімондія і Європейської Федерації Бджільницьких Асоціацій Апіславія – наша організація «Всеукраїнське Братство Бджоларів України» має високий авторитет серед бджільницького світового середовища.

- В яких областях України бджоларі отримують найбільше меду? І як формується статистика ?

-Т.В. У загальному обсязі виробництва меду в Україні Полтавська область має близько 12%, Донецька – близько 11%, Черкаська область – 9%, відповідно Миколаївська, Житомирська, Дніпропетровська – 7%, Вінницька, Запорізька – близько – 7%, Кіровоградська, Сумська, Київська області – 5 – 7%. Нижчі показники з виробництва – у Волинської, Закарпатської, Тернопільської, Львівської, Рівненської, Івано-Франківської, Херсонської, Одеської та Чернігівської областей та Криму. Доля східних областей і АР Крим у загальному виробництві меду складає близько 12-13%.

Наша країна через різноманітні природно-кліматичні умови має багатий генофонд медоносних бджіл. В результаті тривалого еволюційного розвитку і під певним впливом діяльності людини в різних зонах сформувались місцеві породи медоносних бджіл: карпатська – у передгір'ї та гірській частині Карпат, поліська – у поліській зоні, українська степова – у зоні лісостепу та степу. Залежно від кліматичних умов в кожній природно-геогра-

фічній зоні склався певний тип медозбору. До кожного з них протягом віків пристосовувались місцеві породи бджіл. Тобто породне районування бджіл – запорука хорошого розвитку бджіл. Це закріплено в Законі України «Про бджільництво».

Загалом 97,7–98,2% меду виробляється господарствами населення, 2,3–1,8% – сільськогосподарськими підприємствами. Точна статистика практично відсутня. Окремі дані зафіксовані громадськими організаціями, підприємствами, що реалізують мед. Кожна пасіка має мати ветеринарний паспорт, тобто таким чином можна мати статистику кількості бджолосімей. Певна кількість меду продається на сільськогосподарських ярмарках, що не обліковується. На даний час вважається, що в Україні нараховується близько 3 мільйонів бджолосімей. Безумовно, має бути достовірна офіційна статистика, щоби ми могли робити прогнози, розраховувати на певну рентабельність.

- Яким чином можна упорядкувати ринок меду в Україні і сприяти росту виробництва меду?

- Т.В. Допомогати бджолярам робити свою роботу щодо бджільництва прибутковою. Я би так сказала. Тобто має бути діалог між державою і бджолярем щодо ветеринарного забезпечення, щодо інвестиційних можливостей,

щодо контролю якості і безпеки продуктів бджільництва. Діяльність бджоляра пов'язана з роботою фермера, що засіває культури. Мають бути упорядковані відносини бджоляра і фермера щодо опилення і щодо безпеки для бджіл при обробці посівів. Стосунки бджолярів і закупівельників, що фасують мед чи експортують його також мають мати чіткі юридичні засади. Але і бджоляр має розуміти і дотримуватись певних законодавчих і юридичних правил, вимог ринку, вимог часу. Діяльність бджоляра має певні ризики, отже питання захисту прав бджолярів, страхові питання так само на часі. Освіта і підвищення кваліфікації – надзвичайно важливі. Якщо говорити про дотації від держави – моя думка така – на це бджоляр не повинен мати надії. А от державні гарантії інвестицій, що будуть залучатися у бджільництво з інших країн світу, впевнена мають бути.

- Які зміни в законодавчому плані потрібні для регулювання ринку меду?

- Т.В. Зараз низка Законів щодо агропромислового комплексу України відпрацьовуються на предмет дерегуляції. Це правильно, але ця процедура корегування має бути досить професійна, щоби не перетворити Закони в папірці. Закон «Про бджільництво» потребує змін і доповнень вже давно. Багато норм Закону не діє. Але Закон України «Про бджільництво» потрібно удосконалити не тільки стосовно дерегуляції, а стосовно насичення його потрібними фаховими статтями, що покращать умови праці суб'єктів бджільництва. До роботи над змінами Закону не запрошені фахівці, науковці, громада. І це помилка. Бджільництво – це екологія, це рослинництво, це ветеринарія, це апітерапія, це апітуризм. І можна цей ланцюжок продовжити. Отже і в Законі це має бути висвітлено в той чи інший спосіб. І взагалі ми повинні працювати на рівні міжсекторальних зв'язків з рослинниками, екологами, фахівцями ветеринарної медицини, з депутатами, для яких збереження бджіл і природи є близьким.

Одним з питань, що варто задекларувати у Законі, є питання врегулювання співпраці фермерів і бджолярів щодо опилення бджолами сільськогосподарських культур. Наприклад, в США основний дохід – до 60-70% – бджолярі отримують від запилення бджолами сільськогосподарських культур. В Україні пасічники практично не отримують доходів від такої діяльності, хоча відомо, що завдяки цілеспрямованому запиленню (коли пасіки вивозять на поля), врожайність ентомофільних культур (тих, що запилюються комахами) може підвищитися до 30%. Запилення за допомогою бджолиних сімей – найнатуральніший, найприродніший і найбезпечніший спосіб підвищення врожайності сільгоспкультур. Переважна більшість аграрних компаній і фермерів не хочуть звертатися до бджолярів за допомогою для запилення полів і тим більше платити за це гроші. За нашими оцінками, на одній бджолиній сім'ї в Україні за період цвітіння можна заробити 10–20 дол. США. І це був би хороший заробіток для бджоляра. Але проблема в тому, що така співпраця бджоляра і фермера законодавчо не регламентована. Отже – мають бути внесені відповідні зміни до Закону України «Про бджільництво». Такі зміни будемо вітати!

В Законі України «Про бджільництво» потрібно підсилити статті щодо контролю якості і контролю безпеки меду і продуктів бджільництва у зв'язку з покращення експортних позицій України на ринках ЄС. Також в Законі мають бути зафіксовані зміни і доповнення у зв'язку з впровадженням Директиви Ради 2001/110/ЄС від 20.12.2001 р. щодо меду.

Крім того, ми хочемо, щоб на законодавчому рівні заборонили вирубку медоносних дерев – акації, липи тощо.

І важливим має бути в Законі – дуже щільно прописана процедура відповідальності щодо обробки посівів хімічними засобами. В цьому питанні співпраця з Міністерством екології та природних ресурсів України щодо внесення у Закон «Про бджільництво» відповідних статей просто необхідна. Мова йде про те, що ми гостро ставимо питання щодо негайного проведення змін у переліку пестицидів і агрохімікатів, що вживаються аграріями з огляду на масові випадки загибелі бджіл.

- Яким чином відбувається взаємодія бджоляра і фермера в період внесення останнім засобів захисту рослин на свої поля?

- **Т.В.** Постійною проблемою є для бджолярів – отруєння бджіл. Фермери, згідно Закону України «Про бджільництво» при використанні засобів захисту рослин, повинні відповідним чином сповіщати органи місцевої влади і пасічників. Часто ця норма Закону не витримується. Крім того в низці європейських країн заборонено використовувати неорганічні пестициди, гербіциди. Стимулюється використання органічних засобів захисту рослин, хоча вони і дорожчі. В Україні гинуть бджоли щороку через несумлінну роботу аграріїв. Тому в Закон «Про бджільництво» потрібно внести відповідні доповнення і зміни, що будуть регламентувати співпрацю фермера і бджоляра в питанні збереження бджіл. Якщо бджоляр проінформований, що буде відбуватися процес обробки поля, то він може застосувати певні заходи, щоби запобігти знищенню бджолиних сімей. Ми багато втрачаємо бджолиних сімей саме в цей період, коли фермери обробляють поля. Бджоляру часом важко довести, що його бджоли загинули саме через те, чим і коли фермери обробили посіви. Потрібно збирати доказовий матеріал, пройти цілу низку досліджень і інстанцій. Ми вже багато справ таких мали. Іноді вдається домовитися з фермером, він розуміє, що завдав шкоди і компенсує бджоляру його збитки. Загалом це проблема і має бути чітко регламентована відповідальність за знищення бджіл. Знов ж таки, це лише процес контролю і відповідальності. Але, повторюю, потрібно змінювати перелік пестицидів і агрохімікатів, що вживаються аграріями з огляду на масові випадки загибелі бджіл. Це надважливо.

- Україна експортує мед найвищої якості. Яким чином регламентується якість цієї продукції?

- **Т.В.** Експортується мед найвищої якості. Експортують відповідно компанії, які закупають мед у пасічників. Бджоляр має мати ветеринарне

посвідчення пасіки. Бджолині сім'ї мають бути здорові. Бджоляр веде паспорт пасіки, де фіксує фактично життєдіяльність бджолиних сімей. Контроль якості меду проводиться у двох площинах. Перше – визначаються якісні показники – що є хорошого в меді і показники безпеки – чи є в меді антибіотики, пестициди, тяжкі метали тощо. Щоби мед мав хороші показники якості, бджоляр має дотримуватися всіх норм і правил пасічництва, гігієни. Крім того бджоляр має використовувати сертифіковані ветеринарні препарати, які не містять антибіотиків. Дуже грамотно має складатися і маршрут і місце кочівлі. В Україні діє ДСТУ № 4497:2005 щодо меду. Директива ЄС про мед № 2001/110 / ЄС від 20.12.2001 декларує певні якісні показники в залежності від сорту меду, його походження та використання.

- Україні було надано квоту на поставку продукції в ЄС без мита. Чи така квота буде збільшуватися?

-Т.В. ЄС щорічно імпортує меду близько 150 тис. тонн на суму близько 1 млрд. дол. США. У списку постачальників меду до ЄС Україна посідає 6 місце. У 2014 році ЄС визначили квоту у 5 тис тонн для меду, і ця квота була повністю використана. В 2015 році вже на стан 15 січня українські експортери меду вже повністю заповнили квотну нішу. Вся Європа їсть наш мед, хоч ніде не пишеться, що він український. Європейський ринок чіткий, насичений і регламентований. Якщо ми зайшли туди таким невеличким об'ємом по квотам, а можемо давати більше, то треба збільшувати квоти. Квота дає можливість зекономити. Експорт вигідний українським виробникам через привабливість “зовнішніх” цін. Протягом січня-грудня 2014 року українські підприємства експортували 32,4 тис. тонн меду на суму понад 80 млн.дол.США, у той час як за аналогічний період 2013 року цей показник становив 16,7 тис. тонн (40,6 млн. дол. США). Трійку найбільших імпортерів українського меду становлять Німеччина (44,9% від загального експорту), Польща (20,6% від загального експорту) та США (11,9% від загального експорту). Головними споживачами меду в світі є ЄС (20-25% світового споживання), Китай (приблизно 15%) та США (близько 10%). Основні виробники (в тому числі Україна) зацікавлені в збільшенні обсягів виробництва. Крім того, Україна розглядається в ролі одного зі світових постачальників меду, особливо для американського та європейського ринків.

- А в Україні є компанії , які імпортують мед?

-Т.В. Імпорт, на жаль, присутній, щоправда невеликий (до 100 т), переважно у вигляді готової фасованої продукції іноземних торгових марок для магазинів. Проте я виступаю проти завезення меду, бо в нас є своя продукція, що часто залишається нереалізованою.

- Як можна залучити інвестиції у бджільництво?

- **Т.В.** Створення кооперації у бджільницькому секторі – на часі. Це буде стимулювати розвиток бджільницького сектору і власне кооперація передбачає залучення коштів учасників і отримання відповідних інвестицій. Шлях перспективний. Потрібно розуміння

бджолярів, їх бажання щодо об'єднання потужностей і зусиль, щоби вийти на якісний рівень роботи і бізнесу.

- **Якими Ви бачите перспективи розвитку «Всеукраїнського Братства Бджолярів України».**

-**Т.В.** Дякую Вам за увагу до нашої організації - «Всеукраїнського Братства Бджолярів України». На даний час ми досягли міжнародного визнання світом українського бджільництва і визнання якості української продукції бджільництва – як бачимо міжнародне визнання сприяло експорту меду, що дало для держави прибутки. І як результат – Міністерство аграрної політики та продовольства України бачить у бджільництві перспективи, називає нашу галузь експортоорієнтованою. Тепер є всі шанси ініціювати ті зміни і покращення у бджільницькому секторі, які будуть сприяти розвитку виробника – бджоляра. І в цьому якраз ми бачимо зараз своє завдання – підтримати бджоляра у його зростанні, створюючи для цього відповідну юридичну і економічну платформу завдяки співпраці з державними інституціями, інвесторами і використовуючи досвід європейських і світових фахівців бджільництва. Я так і мріяла ще 10 років тому – що міжнародне визнання нашої української продукції бджільництва на світовому рівні в кінці кінців на певному етапі буде мати зворотній ефект – держава зрозуміє, що в Україні є БДЖОЛЯРІ, які приносять до казни держави прибуток, тому галузь бджільництва потрібно підтримати на законодавчому і юридичному рівнях, власне для ефективної і комфортної роботи виробника – бджоляра, від якісної роботи якого залежить робота експортерів і дохід держави.

- Дякуємо Вам!

Розмову вів Павло Музика

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
XIV Міжнародна науково-практична конференція “Ресурси природних вод Карпатського регіону: проблеми охорони та раціонального використання”	28-29 травня 2015 р.	м. Львів, Державний природничий музей, Конференц-зал вул. Театральна 18,	www.cstei.lviv.ua
Міжнародна науково-практична конференція “Технологія для лідерів: інноваційно, ефективно, прибутково”	28-29 травня 2015 р.	Хмельницька обл., Шепетівський р-н, с. Лотівка, насіннєвий завод корпорації “Сварог Вест Груп”	www.tech4leaders.biz
14-а Міжнародна конференція “Зерновий форум & Maritime days”	28-30 травня 2015 р.	м. Одеса, Гот. “Чорне море” Парк Шевченко, вул. Маразлівська, 1/20	www.apk-inform.com
VIII міжнародна конференція “Масложирова галузь: технології та ринок”	28-30 травня 2015 р.	м. Київ готель «Братислава», вул. Малишко, 1	www.oilfat.forum.com
Міжнародна науково-практична конференція “Зберігання та переробка продукції рослинництва: освіта, наука, інновації”	1-3 червня 2015 р.	м. Київ, Корп. №4 НУБіП України, вул. Героїв Оборони, 13	www.nubip.edu.ua
VII Міжнародний конгрес «Прибуткове свинарство»	2 червня 2015 р.	м. Київ, АККО Інтернешнл, проспект Перемоги, 40-Б	www.pigcongress.org
Міжнародна конференція “Потенціал української сої 2015-2020: виробництво та переробка”	4 червня 2015 р.	м. Київ, Проспект Глушкова, 1, Експоцентр України, Центральний павільйон №1	www.agroprofi.com.ua
Круглий стіл на тему “Продовольча безпека та безпека продовольства – органічний вектор”	4 червня 2015 р.	м. Київ, Проспект Глушкова, 1, Експоцентр України, Центральний павільйон №1	www.organicukraine.com.ua

Назва виставки	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
Міжнародна виставка “Fruittech Innovation 2015”	19-23 травня 2015 р.	Італія, м. Мілан	www.fruitinnovation.it
Міжнародна виставка “Agritek Almaty 2015”	20-22 травня 2015 р.	Казахстан, м. Алмати	www.entexpo.com
Міжнародна виставка “Agri Hort Azerbaijan 2015”	21-23 травня 2015 р.	Азербайджан, м. Баку	www.caspianagro.az
Ярмарок екологічного сільського господарства “Vivez Nature Lyon 2015”	22-25 травня 2015 р.	Франція, м. Ліон	www.vivez-nature.com
Міжнародна виставка “Milky Revue-2015”	27-29 травня 2015 р.	Польща, м. Гданськ	www.mlecznarewia.amberexpo.pl
23-я Європейська конференція та виставка використання біомаси “EUBCE 2015”	1-4 червня 2015 р.	Австрія м. Відень	www.eubce.com
12-а Міжнародна виставка “Opolagra”	12-14 червня 2015 р.	Польща, м. Ополє	www.opolagra.pl
Міжнародна конференція “AgriVision 2015”	16-18 червня 2015 р.	Нідерланди, Grand Hotel Huis ter Duin, Noordwijk aan Zee	www.agrivision.com
80-й Міжнародний ярмарок “TIF HELEXPO”	5-13 вересня 2015 р.	Греція, м. Салоніки	www.tif.helexpo.gr

Круглий стіл “Сучасні виклики продовольчої безпеки”

19 травня 2015 року кафедра статистики та аналізу Львівського національного аграрного університету проводить круглий стіл на тему: “Сучасні виклики продовольчої безпеки”.

Метою круглого столу є обговорення основних проблем продовольчого забезпечення країни і регіону та вироблення пропозицій щодо забезпечення збалансованого постачання продуктів харчування на ринки.

До участі у круглому столі запрошуються науковці, керівники місцевих органів самоврядування, представники великих та малих виробників агропродовольчої продукції. Додаткова інформація за телефоном: (032) 22-42-937 або (067) 981-87-80.

Джерело: www.lnau.lviv.ua

Бізнес-форум “ PERSPECTIVE-UA”

21-22 травня 2015 року у м. Львів відбудеться бізнес-форум «PERSPECTIVE-UA». Головна ідея Форуму – розвиток сімейного фермерства в Україні; залучення інвестицій та технологій в переробку фермерської продукції, створення привабливих умов для роботи в сільській місцевості, обмін досвідом та розширення співробітництва з переробними підприємствами, ресторанами, торговими компаніями, інтеграція в туристичний бізнес. **Місце проведення:** РСП “Шувар”, вул. Хуторівка, 4-Б.

В рамках Форуму також відбудуться виставки: - Виставка-ярмарок «Час купувати українське»; - Фермерська виставка «Земля та бізнес»; - Виставка «Готель-Ресторан-Маркет».

Джерело: www.perspectiveua.com.ua

Економічна самоорганізація через кооперацію, як підґрунтя української державності: що маємо і що можемо?

29 травня 2015 року у м. Львів відбудеться круглий стіл на тему: «Економічна самоорганізація через кооперацію, як підґрунтя української державності: що маємо і що можемо?». **Мета круглого столу** - відверта розмова та аналіз ситуації із розвитком кооперації (різних її видів у селах та містах) в Україні, пропозиції щодо системних змін, які дозволять використати наявний потенціал економічної самоорганізації через кооперацію. **Місце проведення:** Львівська комерційна академія, вул. Т. Барановського, 10. **Початок:** в 11:00 год.

**Оптові ціни на продукцію
(станом на 15.05.2015 р.) (1 кг/грн.)**

ПРОДУКТ	мінімальна	середня	максимальна
ПРОДУКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
<u>Кабачок ранній</u>	18,00	19,00	20,00
<u>Капуста білокачанна</u>	10,00	10,00	10,00
<u>Помідор салатний червоний</u>	40,00	40,00	41,00
<u>Капуста цвітна</u>	19,00	19,00	19,00
<u>Морква нантська</u>	10,00	11,00	12,00
<u>Буряки столові круглі</u>	3,00	3,50	4,00
<u>Цибуля зелена</u>	18,00	20,00	22,00
<u>Цибуля ріпчаста</u>	6,00	7,00	8,50
<u>Часник</u>	52,00	56,00	60,00
<u>Огірок довгоплідний гладкий</u>	20,00	21,00	22,00
<u>Шпинат</u>	18,00	20,00	22,00
<u>Картопля Белароса</u>	2,00	2,10	2,50
<u>Гриб печериця</u>	18,00	19,00	22,00
<u>Яблуко-груша</u>	18,00	19,00	20,00
<u>Яблуко Чемпіон</u>	18,00	19,00	20,00
<u>Яблуко Голден 65</u>	18,00	18,00	20,00
<u>Мед</u>	30,00	50,00	75,00
<u>Борошно пшеничне вищого гатунку</u>	9,50	10,00	12,00
<u>Цукор</u>	9,80	10,00	11,00
ПРОДУКЦІЯ ТВАРИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
<u>Яловичина грудинка безкісткова</u>	40,00	40,00	40,00
<u>Фарш свинячий</u>	45,00	50,00	50,00
<u>Свинина беконна шинка</u>	66,00	66,00	66,00
<u>Свинина вирізка</u>	75,00	75,00	75,00
<u>Свинина полядниця (корейка безкісткова)</u>	73,00	74,00	75,00
<u>Короп жив</u>	41,00	44,00	46,00
<u>Філе куряче</u>	51,00	51,50	51,50

Складено за даними ТОВ "РСП "Шувар"

Редакційна колегія інформаційного вісника
Львівської аграрної палати "Агро Форум"

Музика П.М. – ГО "Львівська аграрна палата" (голова редколегії)
Стефанишин І.М. – ТОВ "РСП "Шувар" (заст. голови редколегії)
Гончаренко Л.В. – Департамент агропромислового розвитку
Львівської обласної державної адміністрації (заст. голови редколегії)
Вуйчик І.М. - ГО "Львівська аграрна палата"
Паньків І.Я. – БО "Львівська аграрна дорадча служба"
Доманський А.Я. - ГО "Товариство "Сільський господар"
Соломонко Д.О. – Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (видавничий редактор)

Періодичність видання: два рази на місяць.

Побажання та зауваження до змісту електронного інформаційного бюлетеня
«Вісник Агрофорум» просимо надсилати на e-mail: lvivagri@gmail.com
або за телефоном: +38 (032) 294-84-03, +38 (032) 239-26-56, +38 (067) 803-60-32

Бюлетень видається за підтримки

